

ประวัติศาสตร์
ฟิลิปปินส์

HISTORY
OF
PHILIPPINES

หนึ่งฤทัย เปรมปรีดา – เรียบเรียง

ประวัติศาสตร์ฟิลิปปินส์

ISBN (e-book) : 978-616-95018-6-2

หนึ่งฤทัย เปรมปรีดา : ผู้เรียบเรียง

โฮป สำนักพิมพ์

Hope.press2014@gmail.com

จัดทำโดย

สุปัญญา อึ้งหนองบัว

๑๐๙/๒๑ ซอยสวนสยาม ๓ ถนนยาว กรุงเทพฯ ๑๐๒๓๐

ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๘

© สงวนลิขสิทธิ์ ตาม พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ (ฉบับเพิ่มเติม) พ.ศ. ๒๕๕๘

คณะกรรมการ

สุริย์รักษ์ พันธุ์งาม, จุลองรัฐ ไชยไพศาล

ศิลป์/กรรม

Hope Studio

ประวัติศาสตร์

ฟิลิปป์

จากสำนักพิมพ์

ฟิลิปปินส์ เป็นอีกประเทศที่อยู่ในกลุ่มประเทศสมาชิก *สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of South-east Asian Nation)* หรือ *อาเซียน (ASEAN)* และเป็นอีกประเทศที่มีประวัติศาสตร์อันยาวนานและน่าสนใจอย่างมากมาย และทัศนียภาพโดยรวมของประเทศนี้ก็มีความงดงามอย่างมากเช่นกัน ประเทศนี้มีสิ่งที่น่าสนใจซ่อนอยู่มาก ประชาชนในประเทศฟิลิปปินส์จะมีความเป็นมิตร และมักจะมีรอยยิ้มให้แก่มกัันไม่ว่ากับคนในชาติเดียวกันหรือนักท่องเที่ยวต่างชาติก็ตาม คล้ายๆกับคนไทยเราที่ได้สมญานามว่า “สยามเมืองยิ้ม” ฟิลิปปินส์ก็น่าจะเป็น “ฟิลิปปินส์เมืองยิ้ม” เช่นกัน

ในเรื่องของธรรมชาตินั้น *ฟิลิปปินส์* ก็เป็นประเทศที่มีความอุดมสมบูรณ์เป็นอย่างมากในเรื่องของธรรมชาติ ไม่ว่าจะเป็นทั้งป่าไม้ สัตว์ป่า รวมไปถึงแหล่งท่องเที่ยวต่างๆที่ยังอนุรักษ์มีไว้ให้ได้ชม และที่สำคัญคือมีสถานที่ท่องเที่ยวอันเป็นมรดกโลกอยู่อีกหลายๆแห่งด้วย และเนื่องด้วยฟิลิปปินส์เป็นประเทศหนึ่งที่มีเกาะมากที่สุดในโลกถึง ๗,๐๐๐ กว่าเกาะ ที่นี้จึงเป็นสวรรค์สำหรับคนรักชายหาดและท่องเที่ยวเล่นกว้างใหญ่ หาดที่มีชื่อเสียงที่สุดของประเทศนี้ก็คือ *หาดทรายขาว (White Beach)* ที่

Philippines

เกาะ โบราเคย์ (Boracay Island) เป็นต้น และสิ่งหนึ่งที่เป็นจุดเด่นของประเทศนี้ก็คือ ฟิลิปิน ทาร์เซียร์ (Philippine Tarsier) ซึ่งเป็นลิงที่มีตัวเล็กที่สุดในโลก

ฟิลิปปินส์เป็นประเทศที่มีสภาพอากาศเหมาะสมแก่การพักผ่อน เพราะอุณหภูมิโดยเฉลี่ยจะอยู่ที่ประมาณ ๒๖ องศาเซลเซียส ดังนั้นโดยรวมแล้วจึงไม่แปลกใจเลยว่า เหตุใดผู้คนทั่วโลกจึงมักสนใจที่จะหนีร้อนหนีหนาว หนีความวุ่นวายต่างๆ หลบมาท่องเที่ยวและพักผ่อนหย่อนใจที่ประเทศฟิลิปปินส์กันอย่างมากมาย

เชื่อว่าจากความงดงามและน่าหลงใหลเกี่ยวกับประเทศฟิลิปปินส์ย่อมมีความอยากรู้ถึง *ประวัติศาสตร์* ความเป็นมาของประเทศนี้ ดังนั้นหนังสือเล่มนี้จึงได้รวบรวมข้อมูลประวัติศาสตร์ความเป็นมาของประเทศฟิลิปปินส์ที่น่าสนใจมาให้ท่านได้ศึกษา เพื่อจะได้ทราบถึงประวัติศาสตร์ของประเทศนี้กว่าจะมาเป็นฟิลิปปินส์อย่างทุกวันนี้พวกเขาต่อสู้มาอย่างโชกโชนเพียงใด และน่าจะเป็นชาติซึ่งมีนักต่อสู้ที่เข้มแข็งที่สุดในโลกชาติหนึ่งเลยทีเดียว หนังสือเล่มนี้จึงเหมาะสมอย่างมากสำหรับผู้ที่ต้องการที่จะไปท่องเที่ยวชื่นชมความงดงามของประเทศนี้บ้าง เพราะถ้าหากเรารู้ถึงประวัติศาสตร์ความเป็นมาของประเทศที่เราจะไปเที่ยวแล้วก็ยิ่งทำให้เราท่องเที่ยวได้อย่างสนุกสนานมากขึ้นคุ้มค่ากับการไปเยือน และสำหรับคนที่ไม่ได้ไปเที่ยวแต่อยากศึกษาประวัติศาสตร์ไว้เป็นภูมิปัญญา หนังสือเล่มนี้ก็เหมาะที่จะจับมาอ่านด้วยเช่นกัน

การแสวงหาความรู้
ทำให้เกิดภูมิปัญญา
สำนักพิมพ์ โฮป

สารบัญ

บทนำ	๙
ฟิลิปปินส์ อารยธรรมหมู่เกาะกลางมหาสมุทรแปซิฟิก	๑๗
ฟิลิปปินส์ ยุคสมัยโบราณ	๖๗
ฟิลิปปินส์ ยุคสมัยกลาง	๑๐๕
ฟิลิปปินส์ ก่อนยุคสมัยปัจจุบัน	๑๕๙
ฟิลิปปินส์ ยุคสมัยปัจจุบัน	๑๙๙
คอรากอน อาคีโน	
กับพลังประชาชนปฏิวัติ	๒๗๙

บทนำ

เรามักคุ้นกับคำเรียกชาวฟิลิปปินส์ว่าชาว *ตากาล็อก (Tagalog)* อันที่จริงแล้วชาวตากาล็อกเป็นเพียงชนเผ่าพื้นเมืองเผ่าหนึ่งในฟิลิปปินส์ ที่มีชนเผ่าพื้นเมืองอยู่อีกนับเป็นจำนวนมาก เพียงแต่ชาวตากาล็อกมีอยู่จำนวนมาก และส่วนใหญ่ปักหลักอยู่ในกรุงมะนิลา หรือรอบอ่าวมะนิลา ที่ถือเป็นศูนย์กลางของฟิลิปปินส์ และภาษาชาวตากาล็อกก็เป็นภาษาที่ถูกใช้เป็นภาษาหลัก หรือภาษาฟิลิปปินส์ที่เรียกว่า *ฟิลิปปิโน (Filipino)* อีกด้วย ด้วยเหตุนี้จึงมักมีคนเรียกชาวฟิลิปปินส์ว่าชาวตากาล็อกนั่นเอง ชาวตากาล็อกนี้ก็เหมือนกับชนพื้นเมืองส่วนใหญ่ที่อาศัยอยู่ตามหมู่เกาะต่างๆ ในฟิลิปปินส์คือเป็นชนเผ่าพันธุ์ *ออสโตรนีเซียน (Austronesian)* ซึ่งเป็นชนเผ่าพันธุ์พื้นเมืองส่วนใหญ่ซึ่งตั้งถิ่นฐานกระจายอยู่ตามภูมิภาคย่านมหาสมุทรแปซิฟิกกับมหาสมุทรอินเดีย ซึ่งนอกจากจะมีชาวออสโตรนีเซียนแล้วยังมีอีกเผ่าพันธุ์หนึ่งคือชาว *นีกริโต (Negrito)* ซึ่งเป็นชนเผ่าพันธุ์เกี่ยวข้องกับเผ่าพันธุ์ *แอฟริกัน (African)* ที่มีถิ่นฐานอยู่ในทวีปแอฟริกา และอพยพย้ายถิ่นฐานออกมาหาหลักแหล่งแห่งใหม่ ในย่านมหาสมุทรอินเดียและมหาสมุทรแปซิฟิกเช่นกัน คนทั้ง ๒ เผ่าพันธุ์นี้จึงถือเป็นต้นกำเนิดของคนเชื้อสายฟิลิปปินส์ในทุกวันนี้

Philippines

ชาวฟิลิปปินส์ถือเป็นเผ่าพันธุ์นักต่อสู้ที่เข้มแข็งอย่างมาก นับจากอดีตมาจนถึงปัจจุบันชาวฟิลิปปินส์ต้องต่อสู้มาโดยตลอด ตั้งแต่การต่อสู้กับธรรมชาติที่ต้องถูกโจมตีโดยภัยพิบัติทางธรรมชาติต่างๆ เช่น แผ่นดินไหว พายุ และภูเขาไฟระเบิด กับความแห้งแล้งที่ฝนไม่ตกมาตามฤดูกาล หรือน้ำท่วมขังจากพายุฝนซึ่งตกลงมามากอย่างผิดปกติ ภัยพิบัติเหล่านี้ทำให้ชาวฟิลิปปินส์ได้รับความเสียหายทั้งชีวิตและทรัพย์สินเป็นจำนวนมากในทุกๆปี นอกจากนี้ภัยพิบัติทางธรรมชาติต่างๆซึ่งชาวฟิลิปปินส์ต้องต่อสู้มาตั้งแต่สมัยโบราณแล้ว ชาวฟิลิปปินส์ยังจะต้องต่อสู้กับภัยจากคนต่างถิ่นต่างแดน หรือชาวตะวันตกซึ่งพยายามเข้ามายึดครองแผ่นดินของพวกเขา ซึ่งชาวฟิลิปปินส์ต้องต่อสู้กับคนต่างถิ่นเหล่านี้มาโดยตลอดเป็นเวลามากกว่า ๔ ศตวรรษ กว่าที่คนต่างถิ่นหรือชาวต่างชาติจากตะวันตกจะยอมปล่อยให้ชาวฟิลิปปินส์เป็นอิสระก็เพียงแค่มไม่ถึง ๑๐๐ ปีนี้เท่านั้น แต่ก็ใช่ว่าเมื่อไม่ต้องต่อสู้กับชาวต่างชาติจากตะวันตกซึ่งเข้ามายึดครองประเทศของพวกเขาแล้วชาวฟิลิปปินส์จะไม่ต้องต่อสู้กับอะไรอีก พวกเขา ก็ยังคงต้องต่อสู้กับภัยธรรมชาติต่อไปอย่างไม่หยุดหย่อน และก็น่าจะยิ่งต้องต่อสู้อย่างหนักหน่วงมากขึ้นอีก เนื่องจากโลกในปัจจุบันกำลังเผชิญกับสภาพภูมิอากาศซึ่งเปลี่ยนแปลงแบบพลิกผันรุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆ จึงมีภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้นอย่างรุนแรงและแปรปรวนมากยิ่งขึ้น ฟิลิปปินส์ที่จะต้องเผชิญกับภัยเหล่านี้อยู่เป็นประจำในแต่ละปีอยู่แล้ว เนื่องจากเป็นหมู่เกาะแห่งแรกที่ต้องเผชิญกับพายุไต้ฝุ่นก่อนที่มันจะวิ่งเข้าสู่แผ่นดินทวีปเอเชีย จึงเท่ากับเป็นปราการให้กับประเทศต่างๆในแถบนั้นก็ยิ่งต้องเผชิญกับพายุที่รุนแรงขึ้น และบ่อยครั้งยิ่งขึ้นอีกตามความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศ ซึ่งก็ไม่เพียงแต่เรื่องของพายุนี้เท่านั้น ที่ชาวฟิลิปปินส์จะต้องต่อสู้กับความรุนแรงที่ทวีมากยิ่งขึ้น ทั้งภัยพิบัติจากแผ่นดินไหวและภูเขาไฟระเบิดอีกเช่นกันซึ่งชาวฟิลิปปินส์เริ่มเผชิญอย่างหนักหน่วงยิ่งขึ้นด้วย เมื่อสภาวะของโลกได้เปลี่ยนไปอย่างพลิกผันเช่นนี้ ก็เนื่องจากสภาพภูมิ

ประเทศของฟิลิปปินส์ตั้งอยู่บนแผ่นทวีปหลายแผ่นติดต่อกัน ซึ่งรอยต่อของแผ่นทวีปบริเวณที่ประเทศนี้ตั้งอยู่เป็นรอยต่อที่เรียกว่า **วงแหวนไฟ (Ring of Fire)** ซึ่งเป็นรอยต่อรอบมหาสมุทรแปซิฟิก ที่เรียกกันเช่นนี้ก็เนื่องจากบริเวณนี้เต็มไปด้วยแนวภูเขาไฟที่ตั้งอยู่เรียงรายไปตลอดแนวรอบมหาสมุทร ที่พร้อมจะปะทุรุนแรงขึ้นมาเมื่อใดก็ได้ ฟิลิปปินส์จึงต้องได้รับผลกระทบนี้ด้วยอย่างไม่มีทางเลี่ยงเช่นกัน

หลังจากที่ชาวฟิลิปปินส์พ้นภัยจากการยึดครองของชาวต่างชาติเพียง ๒๖ ปี พวกเขาก็ก็นำภัยพิบัติทางธรรมชาติที่เรียกว่าภัยพิบัติการอีกด้วย ชาวฟิลิปปินส์ต้องต่อสู้กับไล่ประธานาธิบดีของพวกเขาเองคือ **เฟอร์ดินานด์ มาร์กอส** ที่นำประเทศเข้าสู่ยุคสมัยเผด็จการและไม่ยอมลงจากอำนาจ แม้จะอยู่ในอำนาจมานานถึง ๒๑ ปีแล้วก็ตาม แต่ก็ยังต้องการต่ออายุการใช้อำนาจของตัวเองไปอีกไม่สิ้นสุด และการใช้อำนาจของผู้นำผู้นี้ยังเกินขอบเขตของอำนาจการปกครองที่พึงมีอีกด้วย เมื่อเขาทำรัฐประหารตัวเองและประกาศกฎอัยการศึกเพื่อจะมอบอำนาจให้กับตัวเองอย่างเด็ดขาด หลังจากที่กำลังจะหมดสมัยการดำรงตำแหน่งครบ ๒ สมัย และรัฐธรรมนูญไม่อนุญาตให้สืบทอดตำแหน่งต่อไปได้อีก จึงต้องล้มรัฐธรรมนูญลง เมื่อเป็นเช่นนี้ความวุ่นวายในฟิลิปปินส์จึงมีอันต้องเกิดขึ้นมาอีกเพื่อขับไล่ผู้นำเผด็จการผู้นี้ เมื่อประชาชนเรือนล้านต่างออกมาขับไล่กระทั่งประสบความสำเร็จในที่สุดหลังจากต้องตกอยู่ภายใต้อำนาจเผด็จการเป็นเวลานานถึง ๑๔ ปี ตั้งแต่ที่ มาร์กอส ยึดอำนาจของตัวเองและประกาศกฎอัยการศึก

history of PHILIPPINES

ประเทศ

ฟิลิปปินส์

อารยธรรม

หมู่เกาะกลางมหาสมุทรแปซิฟิก

ฟิลิปปินส์ถูกตั้งชื่อขึ้นตามพระนามของกษัตริย์สเปนพระองค์หนึ่งในช่วงที่ชาวสเปนเริ่มบุกเบิกเส้นทางจากยุโรปเส้นทางใหม่จนมาพบกับดินแดนหมู่เกาะที่อุดมสมบูรณ์แห่งนี้ แล้วยึดครองดินแดนแห่งนี้ไว้เป็นอาณานิคมนานถึง ๓๓๓ ปี นับแต่นั้นมาชาวฟิลิปปินส์จึงเริ่มซึมซับเอาศาสนาและวัฒนธรรมของชาวสเปนเข้ามาผสมผสานกับวัฒนธรรมแบบของตนจนกลายเป็นวัฒนธรรมอีกแบบหนึ่งที่ฝังลึกในสังคมชาวฟิลิปปินส์ในยุคปัจจุบัน

ประเทศฟิลิปปินส์ เป็นประเทศซึ่งประกอบด้วยเกาะใหญ่น้อยที่มีจำนวนมากถึง ๗,๖๔๑ เกาะ นับเป็นประเทศที่มีลักษณะภูมิประเทศเป็นเกาะขนาดใหญ่แห่งหนึ่งในโลก โดยจัดอยู่ในอันดับที่ ๖ ของโลกรองจากอินโดนีเซีย มาดากัสการ์ ปาปัวนิวกินี ญีปุ่น และมาเลเซีย ถึงแม้ว่าฟิลิปปินส์จะไม่ได้ตั้งอยู่บนแผ่นทวีปเอเชีย แต่ก็ยังจัดอยู่ในกลุ่มประเทศ

Philippines

เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ประเทศหนึ่งด้วยเช่นกัน ประเทศนี้ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของมหาสมุทรแปซิฟิก โดยแวดล้อมด้วยทะเลจีนใต้อยู่ทางทิศเหนือและทิศตะวันตก ทะเลฟิลิปปินส์อยู่ทางทิศตะวันออก ทะเลชูลูอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ และทะเลเซเลเบสอยู่ทางทิศใต้ มีอาณาเขตทางทะเลติดต่อกับประเทศจีน ไต้หวัน และญี่ปุ่นทางทิศเหนือ เวียดนามทางทิศตะวันตก มาเลเซียกับอินโดนีเซียอยู่ทางทิศใต้ และสาธารณรัฐปาเลาประเทศที่มีลักษณะเป็นหมู่เกาะตั้งอยู่กลางมหาสมุทรแปซิฟิกอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ประเทศฟิลิปปินส์ตั้งอยู่บริเวณแนว “วงแหวนไฟ (Ring of Fire)” หรือแนวร่องสมุทรรูปเกือกม้าที่ประกอบด้วยรอยต่อแผ่นทวีปที่มีพลัง และแนวภูเขาไฟใต้สมุทรจำนวนมาก ซึ่งยังคงคุกรุ่นอยู่ตลอดเวลา จึงทำให้ประเทศฟิลิปปินส์มักเผชิญกับภัยพิบัติจากธรรมชาติคือแผ่นดินไหวและภูเขาไฟระเบิดที่เกิดขึ้นบริเวณแนววงแหวนไฟนี้อยู่เป็นประจำ และฟิลิปปินส์ก็ยังคงต้องเผชิญกับภัยพิบัติจากธรรมชาติรุนแรงอีกอย่างหนึ่งอยู่เป็นประจำด้วยเช่นกัน ก็คือภัยพิบัติจากพายุไต้ฝุ่นที่ในปีหนึ่งๆมักเข้าถล่มประเทศฟิลิปปินส์จนประสบกับความเสียหายลูกแล้วลูกเล่า เนื่องจากประเทศนี้ตั้งอยู่นอกชายฝั่งของทวีปเอเชีย และอยู่กลางมหาสมุทรแปซิฟิกอันเป็นจุดเริ่มต้นในการก่อตัวของพายุไต้ฝุ่นลูกต่างๆ ซึ่งจะต้องพัดเข้าสู่แผ่นพื้นทวีปตามธรรมชาติของมันนั่นเอง ฟิลิปปินส์จึงมักเป็นประเทศแรกที่ได้รับผลกระทบจากพายุไต้ฝุ่นรุนแรงกว่าประเทศอื่นในภูมิภาคเดียวกัน แต่ก็ด้วยลักษณะภูมิประเทศของฟิลิปปินส์ที่เป็นเช่นนี้ จึงทำให้ประเทศนี้เกิดความอุดมสมบูรณ์ และมีความหลากหลายทางชีวภาพมากที่สุดแห่งหนึ่งของโลก และก็ด้วยการที่ประเทศฟิลิปปินส์ตั้งอยู่ระหว่างเส้นทางที่เป็นทั้งทางผ่านของเส้นทางอพยพและเส้นทางการค้าสำคัญซึ่งมีมาแต่โบราณระหว่างอาหรับ อินเดีย และจีน จึงทำให้ประเทศนี้มีความหลากหลายทางด้านเชื้อสายเผ่าพันธุ์อีกด้วย อีกทั้งยังมีวัฒนธรรมประเพณีอันหลากหลายซึ่งติดมากับชนเชื้อสายต่างๆที่อพยพ

จากถิ่นฐานเดิมของตนมาปักหลักสร้างถิ่นฐานขึ้นใหม่ในดินแดนแห่งนี้ตามช่วงเวลาต่าง ๆ นับแต่ดึกดำบรรพ์ ผ่านยุคสมัยอารยธรรมรุ่นแรกๆ มาจนถึงช่วงที่ชาวยุโรปเข้ามายึดครองประเทศนี้อีกด้วย

สำหรับหลักฐานของมนุษย์เผ่าพันธุ์ต่างๆ ที่เริ่มเดินทางเข้ามาปักหลักอาศัยอยู่ที่บริเวณหมู่เกาะต่างๆ ของฟิลิปปินส์นั้น นักโบราณคดีเชื่อว่าเริ่มขึ้นเมื่อประมาณ ๕-๖ หมื่นปีมาแล้ว โดยมีการค้นพบหลักฐานการ

การระเบิดครั้งรุนแรงของภูเขาไฟพินาตูโบ บนเกาะลูซอน ในปี ค.ศ. ๑๙๙๑

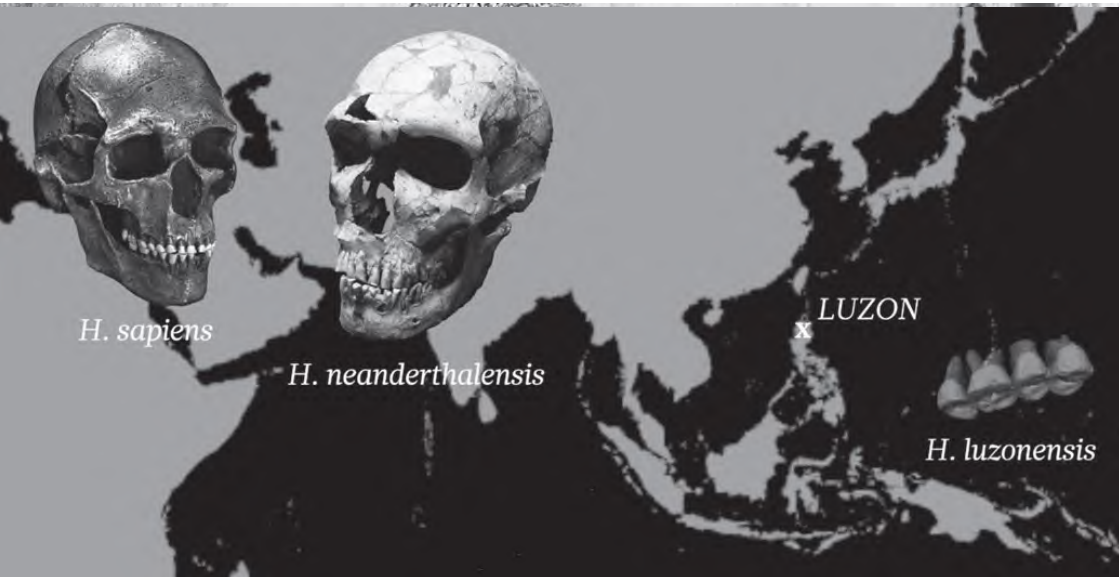
ดำรงชีวิตของมนุษย์ที่เชื่อว่าเก่าแก่ที่สุดตรงบริเวณ **ถ้ำคัลเลา (Callao Cave)** เมืองเปนาบลังกา จังหวัดคากายัน อยู่ทางทิศเหนือสุดของเกาะลูซอน เป็นซากฟอสซิลของกระดูกและฟันมนุษย์ยุคดึกดำบรรพ์ที่พิสูจน์อายุได้ว่าอยู่ในราว ๕๐,๐๐๐ ปีก่อน ซึ่งตรงกับยุคสมัย **หินเก่า (Paleolithic)** ซึ่งเป็นมนุษย์รุ่นที่เริ่มประดิษฐ์เครื่องมือเครื่องใช้ทำจากหินแบบหยาบๆ แต่ก็ยังเป็นมนุษย์ที่พัฒนาขึ้นมาจนสามารถยืนลำตัวตั้งตรงได้แล้ว

Philippines

ซึ่งมีการเรียกมนุษย์ที่อยู่ในสายสกุลนี้ว่า *โฮโม (Homo)* จึงได้เรียกซากฟอสซิลของมนุษย์ที่พบนี้ว่า *โฮโม ลูซอนเนนซิส (Homo Luzonensis)* ซึ่งมนุษย์รุ่นดังกล่าวนี้สูญพันธุ์ไปจนหมดสิ้นแล้ว ก่อนที่จะมีมนุษย์รุ่นปัจจุบันหรือ *โฮโม ซาเปียน (Homo Sapien)* เกิดขึ้น ส่วนหลักฐานของมนุษย์ยุคดึกดำบรรพ์รุ่นต่อมานั้นพบที่ *ถ้ำ ทาบอน (Tabon Cave)* เมืองเกซอน จังหวัดปาลาวัน ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของเกาะปาลาวัน เป็นซากฟอสซิลของกระดูกและกระดูกของมนุษย์ที่สามารถพิสูจน์ช่วงเวลาได้ว่าอยู่ในช่วงประมาณเมื่อ ๑๖,๕๐๐ ปีก่อน ซึ่งตรงกับยุค *หินใหม่ (Neolithic)* หรือมนุษย์ในรุ่นที่เริ่มมีวิทยาการมากขึ้น รู้จักการลงหลักปักฐาน ไม่ต้องเร่ร่อนเหมือนมนุษย์รุ่นก่อน จึงรู้จักวิธีการดำรงชีวิตให้อยู่รอดได้ด้วยการเพาะปลูก ทำเกษตรกรรม และเลี้ยงสัตว์ ซึ่งนักโบราณคดีเชื่อว่ามนุษย์ที่เข้ามาปักหลักอาศัยอยู่บนหมู่เกาะฟิลิปปินส์ในรุ่นนี้ก็คือบรรพบุรุษของคนเผ่าพันธุ์ที่เรียกว่า *เนกริโต (Negrito)* ซึ่งเป็นเผ่าพันธุ์มนุษย์ในยุคสมัยอารยธรรมใหม่รุ่นแรกๆนั่นเอง

ชนเผ่าพันธุ์ เนกริโต นี้มีลักษณะผิวดำ ผมหยิก มีรูปแบบการดำรงชีวิตในลักษณะโยกย้ายถิ่นฐานไปตามเกาะต่างๆ ในท้องทะเลบริเวณเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ตั้งแต่ฟิลิปปินส์ บอร์เนียว ชวา สุมาตรา แอลมลายู ไปจนถึงเกาะอันดามัน โดยปรากฏหลักฐานว่าชาว เนกริโต ได้โยกย้ายถิ่นฐานเข้ามาตั้งหลักแหล่งอยู่ตามเกาะต่างๆของฟิลิปปินส์ตั้งแต่เมื่อประมาณ ๖,๐๐๐ - ๗,๐๐๐ มาแล้ว ชนเผ่าพันธุ์ เนกริโต จึงนับเป็นเผ่าพันธุ์ที่มีอารยธรรมเริ่มแรกของมนุษย์ในยุคปัจจุบันซึ่งเข้าไปปักหลักตั้งถิ่นฐานสร้างสังคมอารยธรรมขึ้นในหมู่เกาะฟิลิปปินส์ ที่เรียกว่า *เนกริโต* นี้เกิดจากการเรียกของนักสำรวจชาวสเปน ซึ่งเป็นชาวตะวันตกชาติแรกที่เริ่มเข้ามาสำรวจภูมิภาคนี้ เมื่อชาวสเปนเห็นคนพื้นถิ่นที่นี้ซึ่งมีลักษณะผิวดำ ผมหยิก คล้ายกับชาว *นีโกร (Negro)* ซึ่งเป็นชื่อที่ชาวตะวันตกใช้เรียกชาวแอฟริกัน แต่คนที่นี่ค่อนข้างตัวเล็กกว่า จึงยืมชื่อ นีโกร มาใช้เรียกให้

แตกต่างกันออกไปว่า นิกริโต ชาว นิกริโต นั้นมีลักษณะทางสังคมแบบรวมกลุ่ม อยู่กันเป็นชุมชน เมื่อเข้ามาตั้งถิ่นฐานจึงสร้างบ้านสร้างหมู่บ้านขึ้น และอยู่กันแบบกลุ่มย่อยๆ โดยมีหัวหน้าหมู่บ้านคอยดูแลลูกบ้านของตน และมีรูปแบบการดำรงชีวิตด้วยการล่าสัตว์หาปลา หรือในบางกลุ่มก็ทำการเพาะปลูกพืชที่จำเป็นต่อการบริโภค ชุมชนของชาว นิกริโต จึงมักตั้งอยู่ตามชายฝั่งทะเล ริมแม่น้ำ หรือเชิงเขาต่างๆ ที่มีความอุดมสมบูรณ์

เปรียบเทียบกับกะโหลกมนุษย์ปัจจุบันกับมนุษย์ดึกดำบรรพ์ที่พบในฟิลิปปินส์

แต่ก็ยังมีบางพวกที่เข้าไปปักหลักอาศัยอยู่ในป่าทึบ หรืออยู่บนภูเขา เพื่อต้องการจะแยกตัวออกจากคนกลุ่มอื่นๆ ชาว นิกริโต เหล่านี้มีวัฒนธรรม ประเพณีและความเชื่อที่คล้ายกันกับชนพื้นเมืองอื่นๆ ก็คือมีความเชื่อในเรื่องของภูตผี เชื่อเรื่องเทพผู้ปกป้องรักษาและนำความอุดมสมบูรณ์มาให้ ปัจจุบันชนเชื้อสาย นิกริโต ในฟิลิปปินส์เหล่านี้ได้ถูกหลอมรวมกันไปกับเผ่าพันธุ์อื่นๆ จนไม่ค่อยเห็นลักษณะเดิมที่เด่นชัดนักแล้ว

Philippines

สำหรับชนเผ่าที่ถือเป็นจุดเริ่มต้นของอารยธรรมรุ่นใหม่ซึ่งเข้าไปปักหลักที่ฟิลิปปินส์เผ่าพันธุ์ต่อมา ก็คือกลุ่มคนเชื้อสาย *ออสโตรนีเซียน (Austronesian)* หรือกลุ่มที่พูดภาษาตระกูล *ออสโตรนีเซียน* ซึ่งเป็นภาษาที่ใช้กันในหมู่ชนที่อาศัยอยู่ตามเกาะและหมู่เกาะต่างๆบริเวณเกาะใต้หวัน หมู่เกาะในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หมู่เกาะแปซิฟิกตอนใต้ หรือโพลินีเซีย ไปจนกระทั่งถึงเกาะมาดากัสการ์ในมหาสมุทรอินเดีย ทางทิศตะวันออกเฉียงของทวีปแอฟริกา สำหรับต้นกำเนิดของกลุ่มชนเชื้อสายที่พูดภาษา ออสโตรนีเซียน เหล่านี้ เชื่อกันว่ามีจุดเริ่มต้นจากแผ่นดินทางตอนใต้ของจีน ซึ่งเป็นกลุ่มชนเชื้อสายเกี่ยวพันกันกับกลุ่มเชื้อสาย *ไต-กระได (Tai-Kadai)* ทางตอนเหนือของเวียดนาม ลาว และไทย แล้วจึงอพยพข้ามไปปักหลักตั้งถิ่นฐานสร้างวัฒนธรรมของตนเองขึ้นที่เกาะ *ฟอร์โมซา (Formosa)* หรือเกาะไต้หวันในปัจจุบัน จากนั้นจึงอพยพขยายเผ่าพันธุ์กระจายไปตามเกาะต่างๆดังกล่าวรวมถึงฟิลิปปินส์ด้วย แต่ก็มีหลักฐานการอพยพขยายถิ่นฐานของชาวออสโตรนีเซียนแตกต่างออกไปอีกทฤษฎีหนึ่ง ทฤษฎีนี้เชื่อว่าชาวออสโตรนีเซียนที่กระจัดกระจายอยู่ทั่วไปนั้นไม่ได้เริ่มอพยพออกจากเกาะฟอร์โมซา แต่เริ่มมาจากบริเวณหมู่เกาะ *ซุนดา (Sunda)* หรือบริเวณแหลมมลายู เกาะสุมาตรา เกาะชวา และเกาะบอร์เนียว โดยย้ายถิ่นฐานลงมาจากทางตอนใต้ของจีนแล้วจึงมาปักหลักอยู่ที่ปลายแหลมมลายู จากนั้นจึงอพยพไปยังฟิลิปปินส์ และไต้หวัน ชาวออสโตรนีเซียนนี้เข้าไปปักหลักที่หมู่เกาะฟิลิปปินส์ในช่วงประมาณ ๕,๐๐๐ ถึง ๖,๐๐๐ ปีมาแล้ว ชนเผ่าเหล่านี้เป็นชนเผ่าที่มีวัฒนธรรมในลักษณะปักหลักปักฐานถาวร มีสังคมแบบเกษตรกรรม จึงมีรูปแบบการดำรงชีวิตด้วยการทำสิกรรมและการเลี้ยงสัตว์เพื่อใช้เป็นอาหาร แทนที่จะออกไปล่าสัตว์หรือหาอาหารมากินแบบมือต่อมือนั่งเช่นสังคมในสมัยโบราณ ชนเผ่าออสโตรนีเซียนจึงนับว่าเป็นอารยธรรมที่มีความเจริญเป็นอารยธรรมแรกของฟิลิปปินส์อย่างแท้จริง และด้วยรูปแบบสังคมของ

ชาวออสโตรนีเซียนเช่นนี้เอง จึงเริ่มมีการขยายไปหาถิ่นที่ทำกินใหม่ เมื่อชุมชนเริ่มขยายตัว จนทำให้เกิดการแตกสายเผ่าพันธุ์ออกไปตามการขยายตัวของชุมชนไปเรื่อยๆเมื่อเวลาผ่านไป กระทั่งเป็นชนเผ่าต่างๆที่มีมากกว่าร้อยเชื้อสายซึ่งยังคงสืบทอดติดต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน

ชื่อของประเทศฟิลิปปินส์

ประเทศฟิลิปปินส์เริ่มใช้ชื่อนี้มานับตั้งแต่ช่วงคริสต์ศตวรรษที่ ๑๖ หลังจากที่ รุย โลเปซ เดอ วียาโลโบส (Ruy Lopez de Villalobos) นักสำรวจชาวสเปนเดินทางมาถึงหมู่เกาะนี้ในปี ค.ศ. ๑๕๔๓ และเป็นผู้ที่ขนานนามดินแดนนี้ว่า **ฟิลิปปินส์ (Philippines)** ตามพระนามของ เจ้าชาย **ฟิลิป ที่ ๒ (Philip II)** ซึ่งต่อมาได้ขึ้นครองบัลลังก์กษัตริย์สเปน ระหว่างปี ค.ศ. ๑๕๕๖ ถึงปี ค.ศ. ๑๕๙๘ ส่วนชื่อเดิมก่อนที่จะถูกเรียกว่าฟิลิปปินส์นั้น ไม่มีการระบุชื่อประเทศเอาไว้ชัดเจนนัก เนื่องจากการที่ประเทศนี้ประกอบไปด้วยหมู่เกาะต่างๆมากมาย จึงเรียกแต่เพียงชื่อของเกาะต่างๆไว้เป็นเอกเทศ ในบันทึกของชาวจีนสมัย **ราชวงศ์ ซ่ง (Song Dynasty)** ได้กล่าวถึงดินแดนที่เป็นเกาะตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของจีนแห่งหนึ่งว่า **หมาอิ๋ (Ma-i)** เป็นดินแดนที่มีเกาะขนาดใหญ่อยู่ ๓ เกาะ และเกาะอื่นๆอีกมากมายหลายเกาะ แต่นักประวัติศาสตร์ก็เชื่อว่าหมาอิ๋ ที่กล่าวถึงเป็นเพียงแค่เกาะเดียวในจำนวนเกาะอีกมากมายหลายเกาะตามที่ว่าเท่านั้น นอกจากนี้ก่อนหน้านี้ที่ รุย โลเปซ เดอ วียาโลโบส จะเรียกเกาะแห่งนี้ว่าฟิลิปปินส์จนกลายเป็นชื่อที่ถูกใช้เรียกกันมาอย่างแพร่หลายนั้น **เฟอร์ดินานด์ มาเจลแลน (Ferdinand Magellan)** นัก

Philippines

สำรวจชาวโปรตุเกสซึ่งเป็นชาวตะวันตกคนแรกที่เดินทางไปฟิลิปปินส์ ในปี ค.ศ. ๑๕๒๑ ก่อน รุย โลเปซ เดอ วียาโลโบส ได้เรียกดินแดนแห่งนี้ว่า **หมู่เกาะ เซนต์ ลาซารัส (St. Lazarus Islands)** เนื่องจากเขาและคณะเดินทางถึงหมู่เกาะแห่งนี้ในวันรำลึก **เซนต์ ลาซารัส แห่ง เบธานี (Lazarus of Bethany)** พอดิ และยังมีชื่ออื่นๆอีกที่เชื่อกันว่าเป็นชื่อที่หมายถึงดินแดนแห่งหมู่เกาะทางทิศตะวันออกแห่งนี้ เช่นชื่อ **มานิโอลัส (Maniolas)** ที่เรียกโดย **คลอดิอุส ปโตเลมี (Claudius Ptolemy)** นักคณิตศาสตร์และดาราศาสตร์ชาวอเล็กซานเดรีย อียิปต์ ในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ ๑ กล่าวไว้ในบันทึกของเขาเล่มหนึ่ง ระบุว่าดินแดนแห่งนี้ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของประเทศจีน ซึ่งชื่อนี้ยังเชื่อกันอีกด้วยว่าเป็นที่มาของชื่อกรุง **มะนิลา (Manila)** เมืองหลวงของฟิลิปปินส์นั่นเอง หรือหลักฐานของชาวอาหรับชื่อว่า **อิบิน บัตตุตา (Ibn Battuta)** ซึ่งเป็นนักเดินทางชาวโมร็อกโกในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ ๑๔ กล่าวว่าในระหว่างการเดินทางจากเกาะสุมาตราเพื่อจะไปยังประเทศจีนนั้น เขาได้แวะที่อาณาจักรแห่งหนึ่งเรียกว่า **ทาวาลิซี (Tawalisi)** ตั้งอยู่ระหว่างทางที่มุ่งหน้าสู่ประเทศจีน มีความเชื่อกันอย่างมากด้วยเช่นกันว่าชื่อดังกล่าวนี้นั้นหมายถึงประเทศฟิลิปปินส์ในปัจจุบันนั่นเอง

ประเทศฟิลิปปินส์ในยุคปัจจุบัน

ประเทศฟิลิปปินส์ในปัจจุบันมีชื่อประเทศอย่างเป็นทางการว่า **สาธารณรัฐ ฟิลิปปินส์ (Republic of the Philippines)** โดยเริ่มต้นความเป็นสาธารณรัฐตั้งแต่ ปี ค.ศ. ๑๘๙๘ เป็นต้นมา เมื่อปลดแอกออก

จากอำนาจของสเปนได้ในปีนั้นหลังจากที่ตกเป็นอาณานิคมของสเปนไปเป็นเวลานานถึง ๓๓๓ ปีนับตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๕๒๑ เป็นต้นมา แต่กลับต้องตกไปอยู่ในอำนาจของสหรัฐอเมริกาเป็นรายต่อมา ในช่วงเวลาก่อนหน้านี้ชาวสเปนจะเข้ามายึดครองฟิลิปปินส์ไปเป็นอาณานิคมนั้น ฟิลิปปินส์ไม่เคยรวมเกาะต่างๆขึ้นเป็นประเทศเดียวกันได้อย่างเช่นในทุกวันนี้มาก่อน เกาะแต่ละแห่งที่รวมกันเป็นฟิลิปปินส์ในปัจจุบันต่างแยกกันอยู่ แยกกันปกครอง โดยมีระบบการปกครองของตนเองที่มีประมุขหรือผู้นำเผ่าเป็นผู้ถืออำนาจปกครอง ตำแหน่งผู้ปกครองเผ่าในช่วงแรกๆนั้นเรียกว่า **ทาทู (Datu)** ซึ่งเป็นตำแหน่งที่คล้ายกับกษัตริย์ นับเป็นตำแหน่งประมุขที่เก่าแก่ที่สุดของฟิลิปปินส์ตั้งแต่ที่เริ่มมีการสร้างอารยธรรมขึ้นบนหมู่เกาะฟิลิปปินส์แห่งนี้ ผู้ที่จะขึ้นมาเป็น ทาทู ได้นั้นจะต้องมีบาร์มิ ซึ่งอาจสร้างขึ้นด้วยความร่ำรวยเงินทอง หรือจากความสามารถในการสู้รบก็ตาม จนทุกคนต่างต้องยอมสยบให้ ตำแหน่ง ทาทู ยังสืบทอดไปจนถึงบุตรหลานในสายโลหิตคล้ายกับระบบกษัตริย์ในอื่นๆอีกด้วย กระทั่งเมื่ออิทธิพลของศาสนาฮินดูและพุทธจากอินเดียแผ่มาถึงเกาะต่างๆในแถบนี้ หลากๆแห่งจึงหันไปรับเอาอิทธิพลนั้น และเปลี่ยนเป็น **รัฐราชา (Rajahnate)** และต่อมาเมื่อศาสนาอิสลามมีอิทธิพลขึ้นมา เกาะหลายแห่งก็เปลี่ยนไปเป็น **รัฐสุลต่าน (Sultanate)** อีก จนมาถึงในสมัยที่ชาวสเปนเข้ามาทำสงครามและสามารถยึดครองเกาะต่างๆไปได้ ดินแดนแถบนี้ก็ตกอยู่ภายใต้อำนาจของราชสำนักสเปน ซึ่งกษัตริย์สเปนก็ส่ง **ข้าหลวง (Governor)** หรือ **โกเบอร์นาดอร์ (Gobernador)** ในภาษาสเปน ให้เข้ามาเป็นผู้ปกครองดูแลดินแดนแถบนี้ในนามของกษัตริย์สเปน

สเปนยึดครองฟิลิปปินส์จนกระทั่งถึงปี ค.ศ. ๑๘๙๘ ฟิลิปปินส์จึงหลุดออกจากอำนาจของสเปน แต่ก็เพียงแค่เปลี่ยนมือผู้ถือครองอำนาจจากสเปนไปอยู่ในมือของสหรัฐอเมริกาเท่านั้น เรื่องนี้เกี่ยวกับ **สงครามสเปน-สหรัฐอเมริกา (Spanish-American War)** ที่เกิดขึ้นระหว่าง

Philippines

เดือนเมษายนถึงสิงหาคม ค.ศ. ๑๘๙๘ ซึ่งสเปนเป็นฝ่ายพ่ายแพ้ จึงต้องสูญเสียอำนาจยึดครองเหนือคิวบา เปอโตริโก เกาะกวม รวมถึงฟิลิปปินส์ทั้งหมดให้แก่สหรัฐอเมริกาโดย **สนธิสัญญาปารีส (Treaty of Paris)** ที่ทำขึ้นระหว่างทั้งสองในปีเดียวกันนั้น แต่ชาวฟิลิปปินส์ไม่รู้เห็นเรื่องนี้ จึงเดินหน้าตั้ง **สาธารณรัฐฟิลิปปินส์** ขึ้นโดยที่สหรัฐอเมริกาไม่เห็นชอบ **สงครามฟิลิปปินส์-สหรัฐอเมริกา (Philippine-American War)** จึงเกิดขึ้นและจบลงด้วยฟิลิปปินส์เป็นฝ่ายพ่ายแพ้ จากนั้นมาสหรัฐอเมริกาจึงได้ถืออำนาจเข้าไปปกครองฟิลิปปินส์โดยตั้ง **คณะรัฐบาลทหาร (Military Government)** ขึ้นปกครองดูแล และมีตำแหน่ง **ผู้ว่าการทหาร (Military Governor)** เป็นหัวหน้าคณะปกครอง โดยอยู่ภายใต้อำนาจของประธานาธิบดีสหรัฐฯ สืบไปจนถึงปี ค.ศ. ๑๙๐๒ จึงยุบคณะรัฐบาลทหารแล้วตั้งตำแหน่ง **ผู้ว่าการพลเรือน (Civil Governor)** ขึ้นมาแทน แต่ถึงจะมีความเปลี่ยนแปลงอย่างไร ฟิลิปปินส์ยังคงตกอยู่ภายใต้อำนาจของประธานาธิบดีสหรัฐฯ อยู่เช่นเดิม

ในช่วงที่สเปนทำสนธิสัญญายกฟิลิปปินส์ให้กับสหรัฐอเมริกา นั้นชาวฟิลิปปินส์ได้ก่อตั้ง **สาธารณรัฐฟิลิปปินส์** หรืออีกชื่อคือ **สาธารณรัฐมาโลโลส (Malolos Republic)** ที่ตั้งตามชื่อเมืองหลวงของสาธารณรัฐคือเมือง **มาโลโลส (Malolos)** ในจังหวัด **บูลากัน (Bulacan)** อยู่ห่างจากกรุงมะนิลาไปทางทิศเหนือ ๔๕ กิโลเมตร จากจุดนี้เองจึงทำให้เกิดสงครามขึ้นระหว่างชาวฟิลิปปินส์กับสหรัฐอเมริกา โดยนอกจากทางฝ่ายฟิลิปปินส์จะมีสาธารณรัฐ มาโลโลส เป็นแกนหลักในการต่อสู้กับสหรัฐฯ แล้ว ยังมีชาวฟิลิปปินส์อีก ๒ แห่ง คือที่เกาะ **นีกรอส (Negros)** กับที่ **ซัมบวงกา (Zamboanga)** บนเกาะมินดาเนา เข้าร่วมในสงครามครั้งนี้ด้วย สงครามดังกล่าวเกิดขึ้นนับตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๘๙๙ ไปจนถึงปี ค.ศ. ๑๙๐๒ จึงได้ยุติลง โดยฝ่ายสาธารณรัฐ มาโลโลส กับประชาชนฟิลิปปินส์ต้องประสบความพ่ายแพ้ในที่สุด สาธารณรัฐฟิลิปปินส์หรือ มาโลโลส จึง

สิ้นสุดลงตั้งแต่นั้นด้วย จากนั้นสหรัฐอเมริกาจึงเข้าไปปกครองฟิลิปปินส์ โดยสมบูรณ์ ซึ่งนับจากที่ฟิลิปปินส์อยู่ภายใต้การปกครองของสหรัฐานั้น สหรัฐฯได้เปลี่ยนสถานะให้กับฟิลิปปินส์หลายครั้ง เช่น *อาณาเขตอย่างไม่เป็นทางการของสหรัฐอเมริกา (Unincorporated Territories of the United States)* ซึ่งปกครองโดยรัฐบาลทหารภายใต้อำนาจของ ประธานาธิบดีสหรัฐฯ ต่อมาก็เปลี่ยนเป็นรัฐบาลพลเรือนเรียกว่า *รัฐบาลหมู่เกาะ (Insular Government)* โดยได้ตั้งตำแหน่ง *ผู้ว่าการ (Governor)* ขึ้นมาเป็นหัวหน้าคณะรัฐบาลหรือเป็นผู้ปกครองอาณานิคมเช่นเดียวกับสเปน แต่ของสเปนนั้นเป็นระบบ *ข้าหลวง* ซึ่งอยู่ภายใต้อำนาจของราชสำนักสเปน ส่วนสหรัฐอเมริกาใช้ระบบ *ผู้ว่าการ* ที่คล้ายคลึงกับระบบ *ผู้ว่าการรัฐ* ที่ใช้ในระบบการปกครองของสหรัฐอเมริกาเอง จนมาถึงปี ค.ศ. ๑๙๓๕ สหรัฐอเมริกาได้มีแผนจะมอบเอกราชคืนแก่ฟิลิปปินส์ จึงได้เปลี่ยนสถานะของฟิลิปปินส์ใหม่ ไปเป็น *คอมมอนเวลท์ ฟิลิปปินส์ (Commonwealth of the Philippines)* หรือ *เครือรัฐฟิลิปปินส์ในความดูแลของสหรัฐอเมริกา* ซึ่งเป็นการเตรียมการให้ฟิลิปปินส์เริ่มเข้าสู่การปกครองตนเองต่อไปโดยยกเลิกตำแหน่งผู้ว่าการลง แล้วจึงจัดให้มีการร่างรัฐธรรมนูญ ค.ศ. ๑๙๓๕ ขึ้น เพื่อเลือกตั้งประธานาธิบดีมาเป็นผู้บริหารประเทศแทน แต่ถึงอย่างไรอำนาจในการกำกับดูแลนั้นยังคงอยู่ที่ประธานาธิบดีสหรัฐฯอยู่ต่อไป ซึ่งได้มีการตั้งตำแหน่ง *กรรมาธิการใหญ่ (High Commissioner)* ที่ได้รับมอบอำนาจจากประธานาธิบดีสหรัฐฯ ให้เข้ามากำกับดูแลฟิลิปปินส์แทน

คอมมอนเวลท์ ฟิลิปปินส์ ดำเนินมาจนกระทั่งถึงช่วงสงครามโลกครั้งที่ ๒ ฟิลิปปินส์ก็ยังคงไม่ได้รับเอกราชโดยสมบูรณ์จากสหรัฐอเมริกาตามที่วางแผนเอาไว้แต่อย่างใด และต้องตกเป็นเป้าของญี่ปุ่นก็เนื่องด้วยการที่ฟิลิปปินส์มีฐานทัพสำคัญของสหรัฐอเมริกาตั้งอยู่นั่นเอง ภายหลังจากญี่ปุ่นบุกเข้าโจมตีอ่าว *เพิร์ล ฮาร์เบอร์ (Pearl Harbor)* รัฐฮาวาย

Philippines

ของสหรัฐอเมริกาตอนต้นเดือนธันวาคม ค.ศ. ๑๙๔๑ แล้ว เพียงไม่กี่วัน ญี่ปุ่นก็ส่งกองทัพบุกเข้าโจมตีฟิลิปปินส์ และสามารถยึดกรุงมะนิลาไว้ได้สำเร็จในเดือนมกราคม ค.ศ. ๑๙๔๒ รัฐบาลฟิลิปปินส์จึงต้องลี้ภัยฐานที่มั่นแล้วหลบหนีออกนอกประเทศไปปักหลักตั้งรัฐบาลพลัดถิ่นขึ้นที่กรุงวอชิงตัน ดีซี สหรัฐอเมริกา และเมื่อญี่ปุ่นสามารถจะยึดครองฟิลิปปินส์ได้สำเร็จแล้ว จึงซื้อใจชาวฟิลิปปินส์อย่างเช่นที่ทำกับประเทศอื่นๆทั่วทั้งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ คือการสัญญาว่าจะช่วยทวงเอกราชคืนจากชาติตะวันตกให้แก่ชาวพื้นถิ่น ซึ่งในเวลานั้นหลายประเทศตกเป็นอาณานิคมของชาวตะวันตกอยู่ ญี่ปุ่นจึงสถาปนาฟิลิปปินส์กลับเป็นสาธารณรัฐใหม่อีกครั้งเป็นหนที่ ๒ แต่ถึงแม้ญี่ปุ่นจะตั้งสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ขึ้นมาใหม่ อำนาจก็ไม่ได้กลับมาอยู่ในมือของชาวฟิลิปปินส์อยู่ดี และก็เป็นอีกครั้งที่อำนาจได้เปลี่ยนมือจากสหรัฐอเมริกาไปเป็นญี่ปุ่นเท่านั้น เช่นเดียวกับที่เมื่อครั้งสหรัฐอเมริกาช่วงชิงอำนาจมาจากสเปนนั่นเอง เมื่อญี่ปุ่นเข้ามาควบคุมฟิลิปปินส์แล้ว จึงได้ตั้งคณะรัฐบาลพลเรือนที่มีชาวฟิลิปปินส์พื้นถิ่นขึ้นมาดำรงตำแหน่งเป็นประธานาธิบดี แต่ก็ยังได้ตั้งตำแหน่งผู้ว่าการชาวญี่ปุ่นขึ้นมาคอยกำกับดูแลอีกชั้นหนึ่ง โดยอยู่ภายใต้อำนาจที่แท้จริงคือรัฐบาลญี่ปุ่นนั่นเอง สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ที่ญี่ปุ่นสถาปนาขึ้นนี้จึงเป็นเพียงรัฐหุ่นเชิดของญี่ปุ่นตลอดช่วงสงครามโลกครั้งที่ ๒ เท่านั้น ก็เท่ากับชาวฟิลิปปินส์ต้องตกอยู่ในวังวนอำนาจของชาวต่างชาติถึง ๓ ชาติ ที่เข้ามาครอบงำฟิลิปปินส์ จนกระทั่งเดือนสิงหาคม ค.ศ. ๑๙๔๕ เมื่อญี่ปุ่นยินยอมรับความพ่ายแพ้ในสงครามโลกครั้งที่ ๒ แล้ว รัฐบาลหุ่นเชิดภายใต้อำนาจของญี่ปุ่นและสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ที่ญี่ปุ่นสถาปนาจึงได้ยุติลง จากนั้นรัฐบาล คอมมอนเวลท์ ฟิลิปปินส์ภายใต้อำนาจของสหรัฐอเมริกา จึงกลับเข้ามาบริหารประเทศต่อ

ภายหลังจากที่รัฐบาล คอมมอนเวลท์ ฟิลิปปินส์กลับเข้ามาบริหารประเทศต่อเพียงไม่นาน ในปีต่อมาสหรัฐอเมริกาจึงได้มอบเอกราชคืนให้

แก่ฟิลิปปินส์โดยสมบูรณ์ โดยเลือกวันที่ ๔ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๔๖ ที่ตรงกับวันชาติของสหรัฐอเมริกาเป็นวันจัดพิธีลงนามใน **สนธิสัญญามะนิลา (Treaty of Manila)** ระหว่างสหรัฐอเมริกาและฟิลิปปินส์ แต่การลงนามในขั้นสูงสุดที่กระทำโดยประธานาธิบดีแห่งสหรัฐอเมริกาในเวลานั้นคือประธานาธิบดี แฮร์รี เอส. ทรูแมน (Harry S. Truman) นั้น เกิดขึ้นหลังจากนั้นอีกเดือนเศษ คือวันที่ ๑๔ สิงหาคม ค.ศ. ๑๙๔๖ โดยมีผล

วันประกาศอิสรภาพเป็นชาวพาดหัว ไลฟ์ ฉบับวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๔๖

บังคับอย่างแท้จริงในวันที่ ๒๒ ตุลาคม ค.ศ. ๑๙๔๖ นับจากนั้นมาจึงมีการยึดถือวันลงนามในสนธิสัญญามะนิลา คือวันที่ ๔ กรกฎาคม ของทุกปี เป็นวันชาติและวันฉลองอิสรภาพของฟิลิปปินส์เรื่อยมา แต่ต่อมาก็ได้เกิดกระแสเรียกร้องจากฝ่ายต่างๆซึ่งมีทั้งนักวิชาการและนักการเมือง ได้ออกมาแสดงความคิดเห็นกันโดยพร้อมเพรียง ขอให้เลื่อนวันชาติและวันประกาศอิสรภาพเสียใหม่ ด้วยเหตุผลในความเหมาะสมหลายๆประการ